

JÄRFÄLLA FÖRSAMLING:

Tusen möjligheter

27 maj – 27 augusti 2023

**SOMMAR-
KONSERTER**

Sid 14

**Arbetslaget
som får
sommar-
arbetet att
gå runt**

Sid 8

**Gunnar
Wetterberg
har fokus
på prästerna**

Sid 10

**Birger
Öhman och
ungdomens
källa**

Sid 16

**Hemestra i Järfälla
– tips i tidningen**

Sid 18

SIMON MATIWOS odlar mellanförskapet

Sid 4

Svenska kyrkan
JÄRFÄLLA

Att växa i tro och att växa som människa

SÖNDAGEN DEN 8 MAJ var temat för våra gudstjänster "Att växa i tro".

Oftast när vi pratar om att någon eller något växer då tänker vi oss att det blir större, högre, bredare eller längre. Men måste det vara så?

Ett träd som växer blir högre, större och bredare. Det innebär att just det trädet behöver mer vatten och sol, vilket gör att växterna i dess omedelbara närhet får mindre av samma saker. När vi människor växer i vår mänsklighet eller vår tro så är tanken att det ska bli precis tvärtom mot när trädet växer. Vi ska inte ta plats som andra behöver och ingen annan ska hamna i skuggan av oss. När vi växer som människor och i vår tro då ska vi växa inåt och neråt vilket innebär att vår tro och vår mänsklighet ska ta mer plats inom oss men inte på bekostnad av andras möjligheter och utrymme.

Det innebär faktiskt att det blir mer plats och mer utrymme för dem som är runt omkring. Vi behöver inte ha rätt i allt vi säger, vi behöver inte ha svar på alla frågor och vi behöver inte äga san-

ningen. Att växa i tro innebär att min kärlek och tillit till Gud blir en allt större del av mitt inre utan att inskränka på andras tro.

JAG TÄNKER MIG att det är ungefär samma sak när man växer som människa. Min kärlek till andra människor ökar och min tillit till tillvaron blir större. Jag ger utrymme och möjligheter till andra människor utan behov av att hävda mig själv eller mina åsikter och synpunkter. Jag accepterar att andra har kommit fram till andra svar än jag själv har och ändå respekterar jag dem.

Att växa inåt och neråt kan innebära att jag kommer att nöja mig med mindre än tidigare. I flera år har pandemin omvandlat våra semestrar till hemestrar och när vi äntligen har möjlighet att göra allt det vi längtar efter så sätter ekonomin käppar i hjulet. Inflationen och rusande priser gör att den efterlängttade semesteren riskerar att bli ytterligare en hemester.

KANSKE HJÄLPER MINA tankar om växt dig att se de möjligheter som finns runt hörnet? Kanske kan du hitta något fint och meningsfullt under en promenad i Järfällas vackra natur? Kanske hjälper någon av församlingens sommaraktiviteter dig att växa som människa och i din tro? Kanske du kan finna avkoppling genom att följa med på församlingens "sommarläger för alla åldrar" på Ågesta?

Hur du än väljer att hålla din semester/hemester och vilken önskan du än har om att växa i din tro eller som människa så är du varmt välkommen till någon, några av Järfälla församlingens alla sommaraktiviteter, andakter, musik-evenemang eller gudstjänster.

KRISTER KAPPEL
KYRKOHERDE

Svenska kyrkan

JÄRFÄLLA

Utges av Svenska kyrkan i Järfälla. Denna tidning klassas som samhällsinformation och delas ut till samtliga hushåll i Järfälla kommun.

Ansvarig utgivare: Krister Kappel

E-post till redaktionen:

jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se

Församlingsexpeditionen har

besöks- och telefontid:

Mån-tor kl 9-15, lunch kl 12-13

Fre kl 9-12

Telefon: 08-580 218 04

Fax: 08-580 218 25

Postadress:

Svenska kyrkan i Järfälla

Box 139, 177 23 Järfälla

Besöksadress: Kyrkvägen 8, Barkarby

På internet:

www.svenskakyrkan.se/jarfalla

www.facebook.com/jarfallaforssamling

www.youtube.com/jarfallaforssamling

Instagram: @svk_jarfalla

<http://kyrkoherdenstankar.blogspot.com>

Våra kyrkor:

Barkarby: Järfälla kyrka, Kyrkvägen 8

Jakobsberg: Maria kyrka, Sturevägen 3

Kallhäll: S:t Lukas kyrka, Svarvargränd 1

Viksjö: Viksjö kyrka, Agrargränd 2

Omslag:

– Mamma har berättat att hon älskade att skriva som ung. Det kanske är så att jag fullbordar en dröm åt henne, säger Simon Matiwas.

Foto: Harry Silver

Tryck: Pressgrannar, Linköping

Nästa nummer utkommer 26-27/8

Klimatkompenserad
Gruppårsändelse

DEN HÄR TRYCKSAKEN ÄR
KLIMATKOMPENSERAD HELA VÄGEN
FRÅN TRYCK TILL DISTRIBUTION
AV SVENSK DIREKTREKLAM.

Utsikt från
en bra plats

13

Sommar-
konserter

14

Krämig potatis och
purjolöks-
soppa

24

Händer i Järfälla sid 20

Musik- och dansläger för barn

Gillar du att sjunga, spela eller dansa?
Häng med på musikleger i augusti!

UNDER NÅGRA DAGAR I S:T LUKAS KYRKA får du prova på att spela några olika instrument, sjunga och dansa. Vi testar olika stilar inom musik och dans, individuellt och i grupp. Du behöver inte ha några förkunskaper. Under lägret kommer erfarna musik- och danslärare att hålla i undervisningen. Detta kommer att varvas med andra aktiviteter, t ex pyssel och utelekar.

Ålder: barn födda år 2011–2015

Plats: S:t Lukas kyrka i Kallhäll, Svarvargränd 1

Datum och tid: 15–17/8, tisdag-onsdag kl 9–16, torsdag kl 9–19 (uppvisning för familjerna på kvällen)

Kostnad: Lägret kostar ingenting, barnen får lunch och mellanmål under dagarna.

Anmälan: svenskakyrkan.se/jarfalla, senast 30 juni. Begränsat antal platser.

Frågor eller funderingar: kontakta Åsa Diurlin 08–580 219 07 asa.diurlin@svenskakyrkan.se eller Marie Ullenius 08–580 219 11 marie.ullenius@svenskakyrkan.se

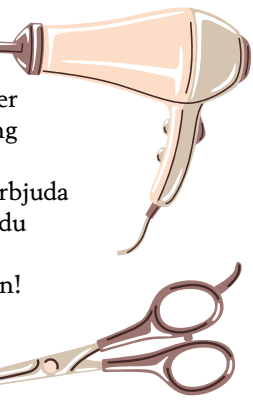

Fri frisör

FRISÖR FRÅN Salong Brunetten: Blondinen i Bandhagen kommer och hjälper dig som oftast behöver pengarna till annat med klippning och föning.

Tyvärr har vi inte möjlighet att erbjuda hårtvätt, därför är det viktigt att du tvättat håret samma dag. Välkommen att bli fin i håret igen!

Ansökan och anmälan till
Anna Johansson Blomberg
08–580 218 87.

Känner du någon som inte får tidningen?

TUSEN MÖJLIGHETER DELAS UT till alla hushåll i Järfälla sex gånger per år. Känner du någon som inte får tidningen? Maila adressen till redaktionen jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se eller anmäl utebliven tidning på hemsidan svenskakyrkan.se/jarfalla/tusen-mojligheter

Behöver du prata med någon som kan juridik?

DET KAN DU FÅ GÖRA I MARIA KYRKA!
Nathalie S. Lundqvist, biträdande jurist på Juristhuset, erbjuder kostnadsfri konsultation. Specialiteter: familjerätt, fordran, brottmål, migrationsrätt, socialrätt och försäkringsärenden.
Boka din tid direkt hos Nathalie på nathalie.lundqvist@svenskakyrkan.se
Tel: 580 218 95 sms: 070-520 29 51

Trevlig sommar!

Nästa tidning i din brevlåda 26–27 augusti.

Simon Matiwos bland flyttkartonger. Intensivt arbete pågår för att inreda på Mötesplats T8, Termovägen 8 i Kallhäll.

Ett universum på 8 kvadrat

Simon Matiwos slog igenom 2015 som poetry slam-artist. Under våren har han gjort succé med pjäsen 8 kvadrat på Husbyscenen. Nu arbetar han som områdesutvecklare i Kallhäll. Han är fast besluten att ta tillvara den speciella energi som ungdomarna här har.

TEXT: PER AXEL NORDFELDT FOTO: HARRY SILVER

8 KVADRAT KAN RYMMA så mycket. Fängelsecell eller universum. Himmel eller helvete. En plats för konflikter eller stark gemenskap. Ett rum för desperation eller ett växthus för visioner och kreativa framtidsdrömmar.

Simon Matiwos vet. Tillsammans med Murre Gunday har han skrivit en pjäs med just titeln 8 kvadrat. Under våren har den gått för utsålda hus på stadsteaterns Husbyscen. Förhoppningsvis får den en längre spelperiod så att den kan nå många fler. Ungdomarna i Husby har redan sett den och gett ljudligt bifall till varje scen. Nu är det viktigt att många andra kan ta del av en berättelse om vilket område Husby verkligen är.

Simon Matiwos slog igenom som svensk mästare i poetry slam 2015. Vinnarbidraget *Tänk om* finns att se på Youtube. Det är en starkt politisk text, framförd med ett driv som gav Simon springspår rakt in i kulturlivets centrala delar. Texttraden "Tänk om Simon" återkommer som ett omkväde och skapar varje gång en virvel av idéer och nya infall.

– Jag följde upp det genom att ingå i organisationen Förenade förorter för att sedan tillsammans med dem grunda Ortens bästa poet, berättar Simon.

Vi ses på ett av Järfällahus nya satsning, Mötesplatsen T8 i Kallhäll. Här är han sedan ungefär ett år anställd som områdesutvecklare.

– Det innebär att jag och min kollega Gabriel

tillsammans med de som bor i området bygger upp en plats dit alla kan komma. Här kan man utveckla sin kreativitet, träffas, diskutera, gå kurser. Verksamheten styrs av de boendes önskemål och behov.

Ett gammalt kök ska göras om till musikrum, ett annat rum anpassas för skapande av film och poddutrustning för radiosändningar. Här finns mötesrum, en scen där man kan öva på att framträda inför publik. Det hålls skrivarkurser, hjälp med läsläsning, kurser i trafik kunskap, kurser i skrivande och spoken word (talad poesi leds av Simon). Man lagar mat tillsammans. Samverkan med det lokala näringslivet har inletts. Utbudet

” Vi vill odla mellanförskapet. Vi är inte i ett utanförskap i Husby, vi är mitt i. Men många rör sig mellan flera världar.

är blandat och bestäms av vad besökarna efterfrågar. Tanken är inte att detta ska vara ett projekt som drivs under en avgränsad tid.

– Det här är för evigt, säger Simon bestämt.

DET VAR PÅ DET sena 1980-talet som Simons föräldrar flydde från krigets Eritrea och hamnade i Hudiksvall. Där föddes Simon och en tvilling-syster. När de var tre år flyttade familjen till Husby och här föddes en lillebror.

– Husby är ett jättebra område, fortsätter Simon Matiwos. Det finns värme och en stark gemenskap. Hela världen finns här, i Husby bor människor från en mängd olika länder. Det har format mitt språk, min karaktär, mina värderingar.

– Klart att det finns problem också. Om ett barn har 250 meter mellan skolan och hemmet är det många utmaningar som det barnet måste passera på väg till eller från skolan.

– Det är därför vi utvecklar den här verksamheten. Hit kan du komma, här finns alltid andra att diskutera med och få hjälp av. Vi måste balansera och erbjuda alternativ. Det är många organisationer som samarbetar i detta.

Det är därför pjäsen 8 kvadrat är så intressant. Hur många filmer och tv-serier har vi inte sett där förorten är en trött stereotypisk fond för droger och kriminalitet? I pjäsen är perspektivet det omvända. Här är pojkrummet i Hus-

by världens centrum, det vanliga Sverige finns i bakgrunden. Det är människorna i Husby som skapar sina egna liv och förutsättningar.

STOREBROR ERMIAS och lillebror Yosef tillbringar mer tid med varandra än med några andra. Deras pojkrum på 8 kvadrat är det centrala i deras liv. Ermias har blivit vuxen alldeles för fort och tvingats ta över den försvunne pappans roll som familjeöverhuvud. Han måste bära ett tungt ansvar både för sig själv och Yosef. Ermias anser – och försitter inte ett enda tillfälle att tala om det – att allt Yosef har kan han tacka Ermias för.

Lillebror är bra på två saker: spela fotboll och klippa hår. Inte för inte hänger Husby-sonen Robin Quaisons matchtröja som AIKs anfalls-spelare på väggen (Quaison är numera proffs i saudiarabiska laget Al-Ettifaq). En karriär som fotbollsproffs är en dröm för många ungdomar, men för Yosef är något annat starkare. När Ermias hittar kontanter gömda i broderns säng går han i taket. Han hinner konfrontera en mängd Husby-profiler innan han inser hur det faktiskt hänger ihop. Yosef smyger som frisör och får loss en del para på det, pengar han sparar för framtiden. I huvudkudden, vem litar på en bank? Den som fortfarande har ett kontor i Husby kan försvinna som många andra institutioner i området redan gjort. Det enda säkra är familjen.

Ermias tar snabbt tag i saken, utnyttjar sina kontakter och fixar så att brodern kan börja jobba på en frisersalong och komma en bit på vägen mot sina drömmar. Även om det är någon annanstans än i Husby. Ermias själv blir antagen till en utbildning på annan ort. Pjäsens slut är öppet, kanske lite vemodigt.

– Inte så värst. Det är så det är. Nya saker händer och vi går vidare, menar Simon.

SIMON OCH MEDFÖRFATTAREN Murre Gonday är barndomsvänner från Husby. Simons poesi tog svängen in i dramatiken, Murre har skrivit ett par böcker tidigare.

– Jag är storebror i min familj och Murre lillebror i sin, fortsätter Simon. Det är klart att vi har med oss de erfarenheterna, men pjäsen är fiktiv, den handlar inte om oss.

– Vi vill odla mellanförskapet. Vi är inte i ett utanförskap i Husby, vi är mitt i. Men många rör sig mellan flera världar. Du kan vara född i Sverige, men dina föräldrar kom hit bara några år innan du föddes. Dina syskon kan vara födda i en annan kultur.

– Det är mycket att balansera för en ungdom. En värld hemma med föräldrarna, en annan med syskonen, en fullkomligt annorlunda värld när du går ut genom dörren.

– Pjäsen handlar om hur svårt det är för de här ungdomarna. Trångboddhet. All social verksamhet lades ner i Husby och andra förorter. Fritidsgårdarna försvann, vårdcentralerna försvann, alla sociala institutioner försvann. Vart ska ungdomarna ta vägen?

– Ta Yosef som exempel. Han vill utveckla sin talang för att klippa hår. Men det finns inga lokaler där han kan göra det. Han lånar fotbolls-lagets omklädningsrum, kanske klipper han på offentliga platser som en tvättstuga eller liknande. Det kan skapa otrygghet för andra, plötsligt står ett helt fotbollslag i tvättstugan.

– Det som händer är att ungdomarna tar över offentliga platser som torg, köpcentra och liknande. Där känner de makt och kan inte motas bort därifrån. Det medför förstås konflikter och

skapar en marknad för problem.

Simon funderar ett tag.

– Det är därför arbetet med områdesutvecklingen är så viktigt. Flertalet av dem som kommer hit är mellan 13 och 18 år. De har en enorm energi, men måste få stöd att kanalisera den på ett bra sätt. Ungdomar är en jätteviktig målgrupp. Jag trivs med att arbeta tillsammans med unga.

– Nu har vi fått tillbaka en fritidsgård i Husby. Vi har ett Folkets hus, vi har Husbyscenen. Det händer mycket bra därför att vi som bor här varit med och påverkat. Förändring kommer underifrån.

– Jag tror starkt på Husby.

SIMON LYFTER HELA TIDEN fram kulturens roll i samhällsutvecklingen. Det är genom kulturen du förstår samhället, det är genom kulturen du kan komma in i det. Kulturen öppnade nya vägar för honom, den kan göra det för många andra.

Han arbetar på en diktsamling, men nya pjäser känns också lockande. Kanske i ett fortsatt samarbete med Murre. Ingen i Simons familj är skrivande eller arbetar med kultur. Simon ser ett sammanhang i alla fall.

– Mamma har berättat att hon älskade att skriva som ung. Det kanske är så att jag fullbordar en dröm åt henne.

Simon ser konsekvenser i de vuxnas inställning. Vad de ger till barnen och hur samhällsutvecklingen blir.

– Ge barn pistoler och de börjar skjuta. Ge dem pennor och se vad som händer.

Han ler sitt milda leende.

– Jag fick pennor.

» Det händer mycket bra därför att vi som bor här varit med och påverkat.

På mc till Rio

Lars Salmonson optiker i Jakobsberg kommer med sin första roman Rio, som utspelar sig under en resa i Latinamerika. Han har fått smak på skrivandet och planerar ytterligare ett par faktaböcker.

I TUSEN MÖJLIGHETER har vi vid ett par tillfällen skrivit om Jakobsbergs resande optiker Lars Salmonson och hans böcker. 2020 kom *Travelling Man* och 2022 *Final Call*. Båda är faktaböcker om Lars resor över i stort sett hela världen, företrädesvis på motorcykel.

Nyligen kom hans nya bok Rio, som till skillnad från de båda tidigare är en roman med fiktiva gestalter. Visst finns det inspiration från Lars Salmonsons eget resande. Som av en tillfällighet tar sig huvudpersonen i Rio fram genom Latinamerika på motorcykel.

– Romanens jag-person, som också är berättaren, har en del drag av mig själv, vissa från kompisar, andra från människor jag träffat, berättar Lars Salmonson.

DEN FAKTAMÄSSIGA utgångspunkten för boken är flykten från Alcatraz 1962. Då lyckades bankrånaren Frank Lee Morris och bröderna John och Clarence Anglin med det som ansågs omöjligt, nämligen fly från den svårtillgängliga och extremt välbevakade fängelseön Alcatraz. 1979 baserade sig en klassisk film på samma ämne, med en ikonisk Clint Eastwood som Frank Lee Morris och där Danny Glover gjorde sin filmdebut.

– Det sägs att rymlingarna drunknade, men några kroppar har aldrig hittats, fortsätter Lars med ett pillemariskt leende.

Det lämnar fältet fritt för en romanförfattare att fantisera.

– När bröderna Anglins mamma begravdes fanns det ett par damer med som ingen kände. Ryktet kom snabbt igång att det var bröderna som klätt ut sig.

Lars håller upp boken. Omslaget visar två män vid en gul bil.

– Bilden är tagen i Rio de Janeiro. Det har

” Jag är trött på att läsa böcker som bara beskriver problem. Jag vill att läsaren ska ha roligt också.

spekulerats i att personerna den visar är bröderna Anglin. I min bok träffas de och min huvudperson.

– Det är en del romantik och leva livet-teman också. Men nu ska jag nog jag inte säga mer.

– Jag är trött på att läsa böcker som bara beskriver problem. Jag vill att läsaren ska ha roligt också. Och det är viktigt att komma ihåg att huvudpersonen är 22 år.

ROLIGT HAR MAN vid läsningen av Rio. Men Lars har inte gett upp faktaböckerna. Ett par till är under arbete.

– Jag arbetar på en resebok om Australien, Kanada, Bulgarien, Lofoten och Sri Lanka. Sedan har jag planer på ytterligare en bok om krigsplatser från andra världskriget i Asien. De kan bli klara om ungefär ett år.

– Det är jättekul att skriva.

Vinn boken

Var med i utlojningen av boken Rio.

Maila till

jarfalla.tusenmojligheter

@svenskakyrkan.se senast den 30 juni

Skriv RIO i ämnesraden och glöm inte uppge ditt namn och adress.

Jeansplagg, ja tack!

TACK FÖR ALLA gamla jeans och andra textilier som skänkts till församlingens kommande arbetsträningsprojekt. Insamlingen fortsätter!

Lämna dina avlagda jeansplagg, skjortor och linnedukar i det uppmärkta kärlet i entrén i Maria kyrka.

Frågor? Hör av dig till Anna Johansson Blomberg på 08-580 218 87 / anna.johanssonblomberg@svenskakyrkan.se

Tekniktimmen

KÄNNS DET KRÅNGLIGARE än nödvändigt? Kom på Tekniktimmen i Maria kyrka på torsdagar kl 13, så tittar vi på det tillsammans.

Den digitala världen kan kännas överväldigande att ta sig in i på egen hand. Då kan det vara till stor hjälp att gå igenom det i lugn och ro med någon som är lite mera van!

Ta med dig din smartphone, surfplatta eller dator som du vill ha hjälp med till Maria kyrka på torsdag torsdag 1 eller 8 juni kl 13, så gör vi vårt bästa för att hjälpa dig. Välkommen!

Arbetsträna hos oss

NU FINNS MÖJLIGHET att arbetsträna inom olika yrkesområden i Järfälla församling. En syverkstad är igång, och fler verksamheter under utveckling. Söker du praktik eller arbetsträning? Kontakta Christer Käck. christer.kack@svenskakyrkan.se / 08-580 218 94

Arbetslaget speglar samhällets mångfald

Det är bråda dagar på kyrkogårdarna under vår och sommar. Arbetsstyrkan mer än fördubblas. Personer med skiftande bakgrund söker sig till detta mycket omväxlande arbete. Det kan också vara en bra väg in på arbetsmarknaden. Vi besökte Järfälla kyrkogård där en ny grupp just introducerats i arbetsuppgifterna.

TEXT: PER AXEL NORDFELDT FOTO: HELENA ELL

VÅR OCH FÖRSOMMAR är den mest arbetsintensiva perioden på kyrkogårdarna. Vintern behöver städas undan, gravarna rensas, planteringar ses över eller nyanläggas. Den ökade arbetsbelastningen märks inte minst på antalet anställda inom begravningsverksamheten i Järfälla (fördelade på kyrkogården vid Järfälla kyrka och Görvälns griftegård). I verksamheten finns 18 fast anställda året om, under vår- och sommarsäsongerna växer skaran till 40. Det gamla begreppet säsongsanställda hör till det som städs bort, nu kallas alla för kyrkogårdsarbetare oavsett anställningsform.

När Tusen möjligheter gör besök i slutet av april introduceras just en ny grupp med åtta kyrkogårdsarbetare. Anställningen löper sedan under fem till sex månader. Ytterligare ett par kommer till senare, under sommaren jobbar en del skolungdomar några veckor. Trädgårdsprak-

” Generellt sett är alla som vill arbeta välkomna. Vi har inga formella krav på utbildning.

tikanter kan också arbeta under perioder.

– Generellt sett är alla som vill arbeta välkomna. Vi har inga formella krav på utbildning, säger Helena Ell, biträdande kyrkogårdschef i Järfälla.

– Ett arbete här kan vara en bra ingång till arbetsmarknaden.

– Innan arbetet börjar får de som är nya i jobbet en genomgång av säkerhet, lokalerna, ergo-

nomi och liknande. Idag har vi tränat lyftteknik. De som ska arbeta med maskiner behöver förstås maskinbehörighet och de får en ordentlig genomgång av varje maskin. Säkerheten är mycket viktig.

Den nya gruppen verkar snabbt ha funnit en god samhörighet och arbetsgemenskap. Skämtsamt kallar de sig för ”elitstyrkan”. Språket på arbetsplatsen är enbart svenska. Några kommer från andra länder. De som har mindre erfarenhet av svenska får hjälp av kollegorna.

Gruppen består av Hugo från Kuba, Sasha och Olena från Ukraina, Cristian från Colombia, Bosse, Christian, Ida och Alexander från Sverige. Personerna har rikt varierad bakgrund och bär med sig många olika erfarenheter.

NÅGRA HAR ARBETAT tidigare på kyrkogårdarna, men de flesta har ingen bakgrund inom trädgård. Undantaget är Ida som har en mångårig trädgårdsutbildning bakom sig.

– Den har jag definitivt användning för här, säger hon med ett leende. I studierna var det mycket teori, det är skönt att få arbeta praktiskt. Jag har arbetat här sju somrar.

Olena flydde till Sverige från krigets Ukraina för ett år sedan. Hon bor i Bro med sin son.

– Jag har 20 års erfarenhet av bland annat bageri, berättar hon. I Järfälla har jag arbetat i köket i Maria kyrka och jag fick höra talas om det här jobbet genom kontakter där.

– Jag har en utbildning inom företagsekonomi, säger Cristian. Flyttade från Colombia till Sverige för att gifta mig. Men det är svårt att arbeta inom sitt yrke innan man lärt sig språket helt.

– Efter 15 år som städare ville jag prova något nytt, berättar Hugo. Jag kom hit från Kuba, hade familjemedlemmar som bodde i Sverige.

Från vänster Hugo, Alexander (kallas Sasha) Olena, Bosse, Christian, Cristian, Ida och Alexander.

Lärakännadag på kyrkogården. Vi träffas umgås och har det kul. Lag två vann! Vi tittade även in i klockstapeln och i vår vackra kyrka från 1100-talet.

Kyrkogårdsarbetet fick jag genom Arbetsförmedlingen. Det här känns som ett bra sätt att komma in i något annat.

– Jag har arbetat flera säsonger här på Järfälla kyrkogård, berättar Bosse. Jobbade som lagerarbetare tidigare.

– Kommer också från lagerarbete, säger Alexander. Det var ganska tungt. Varvade arbetet med studier. Det är roligare att arbeta här.

– Jag har arbetat i flera olika kyrkor, bland annat inom trädgård, uppger Sasha. Familjen kom till Sverige för 28 år sedan. Jag har barn, barnbarn, numera också barnbarnsbarn.

– Det är äldrepsykiatri och demensvård som är min bakgrund, meddelar Christian. Jag fick det här jobbet genom kontakter inom kyrkan.

DEN SOM NÖJER SIG MED att kalla en spade för en spade betraktas med viss skepsis av kyrkogårdsarbetarna. Spade är en typ av verktyg, skyffel något helt annat. Så finns det spetsig spade, halvrund spade, bred och smal planteringspade och kantspade. Allt beror på vilket arbete som ska utföras.

Av samma skäl är det ingen idé att fråga efter en kratta. Det beror ju alldeles på. En metallkratta används till att bereda såbäddar eller anlägga en gräsmatta. En gummikratta är bättre för att kratta löv och annat skräp på grus. En

Stort arbetslag, då saknade vi ändå fem personer.

metallräfsa är bra för att kratta visset gräs ur gräsmattan. En lättviktsräfsa med extra bredd är det mest effektiva mot löv på gräsmattor och andra platser där man inte vill skada underlaget. Miniräfsa och minikratta är lämpliga för rensning av rabatter och planteringar.

– När jag började här trodde jag att en kratta var en kratta, skrattar Christian. Det är en ständig utbildning.

– Det är kul att arbeta så här, inflikar Alexander. Arbetet varierar hela tiden.

– Det finaste är kontakten med besökarna, menar Cristian. Många besöker sina anhörigas

gravar ofta och vill gärna ha en pratstund.

– Och vi hinner med det, betonar Ida. Det är inte stressigt här, vi hinner med allt i lugn och ro.

Helena Ell är nöjd med den grupp som under säsongen kommer att förstärka arbetsstyrkan på kyrkogården.

– Hit kommer folk från flera olika länder för att arbeta i laget, säger hon. De har olika bakgrund och är i olika åldrar men fungerar bra tillsammans. Det är så samhället ser ut.

– Vi vill att vår arbetsplats ska spegla samhällets mångfald.

Gunnar Wetterberg ger nya synvinklar på prästernas betydelse i svensk historia.

Prästerna stiger fram

I många böcker har historikern Gunnar Wetterberg gett oss nya synvinklar och djupa kunskaper om hur Sverige blivit det land det är i idag. I hans nya bok Prästerna är fokus på arbetet i församlingen. Det är fruktbart och fascinerande. Hur har tron färgat människor göranden i alla tider? Det är en skildring som spänner över 1000 år. Här blandas vardagsberättelser med stora dramatiska skeenden.

TEXT: PER AXEL NORDFELDT FOTO: VIKTOR FREMLING

HUR HAR DET MÄRKLIGA LANDET Sverige byggts upp? En som ägnat mycket tid åt den frågan är historikern och författaren Gunnar Wetterberg. I hans omfattande författarskap finns en rad böcker som noga analyserar krafter och skeenden som format vårt land. Här finns bland annat böcker om den statliga förvaltningen (Axel Oxenstierna), ekonomin (Riksbanken), kapitalet (Wallenberg), naturresurser (Träd), tekniken (Ingenjörerna).

I sin senaste bok, Prästerna, har han valt ett annat perspektiv. Boken är inte skriven ur kyrkans perspektiv, inte heller ur Guds. Wetterbergs perspektiv är just prästernas, de som dagligen arbetade med trons och församlingens frågor.

– En av anledningarna till att jag valde prästernas perspektiv är att jag har många präster i släkten, på båda mina föräldrars sidor. Inga märkvärdiga präster, utan vanliga församlingspräster, berättar Gunnar Wetterberg. Kyrkohistorien har funnits med i flera av de böcker jag skrivit, som de om Axel Oxenstierna och Arvid Horn.

– Det har skrivits många böcker om kyrko- och religionshistoria, fortsätter han. Författarna till de böckerna är oftast mer traditionella och skriver om de stora biskoparna, maktstriderna och liknande. Församlingsarbetet har de visat mindre intresse för.

– Idag förstår vi inte hur totalt genomgripande tron var i tankevärlden förr.

När Gunnar Wetterberg bestämmer sig för att skildra något gör han det med stor noggrann-

het. Vikten av att ha ordning på fakta har han med sig från anställningar som samhällspolitisk chef på Saco, på Utrikesdepartementet, Riksrevisionen, Finansdepartementet och Svenska Kommunförbundet. Att ett och annat satt sig har han visat i allmänbildningsprogram som Fråga Lund och På spåret, där han tillsammans med Parisa Amiri vunnit två gånger.

PRÄSTERNA OMFATTAR ungefär 1000 års historia som skildras på nära 450 sidor. Det har blivit en vackert formgiven bok med många intressanta bilder. Mycket handlar om vardagen i församlingarna, men det har alltid funnits ett samspel mellan den kyrkliga och den världsliga makten.

Bönderna var det vanligaste rekryteringsunderlaget för prästyret genom alla tider. Under medeltiden lockades adeln av möjligheter till intäkter och makt. Vissa av prästerna ur adeln var mycket mäktiga med befästa borgar och

egna arméer. Prästerna kunde vara betydande politiska maktspelare.

– Ett av de mest kända exemplen på det är Linköpingsbiskopen Hans Brask – han med lappen – som i olika omgångar samverkade med Gustav Vasa eller var i opposition mot honom, säger Gunnar Wetterberg.

Det stora brottet kom med reformationen, som radikalt förvandlade spelplanen. Gustav Vasa drev igenom att kyrkornas och biskoparnas rikedomar konfiskerades av staten. I och med reformationen förlorade adeln fullständigt intresset för prästyret.

– Prästerskapet kunde ge en ganska god försörjning, fortsätter Gunnar Wetterberg. Det fanns sällan någon direkt lön för arbetet, men med förordnandet följde en prästgård som hade ansenliga arealer och tillgångar.

PRÄSTERNA DREV ALLTSÅ egna jordbruk som kunde ge en god avkastning. Dessutom hade de en inkomst från det tionde som församlingsmedlemmarna betalade, i princip en sorts skatt. Prästerna hade rätt till en tredjedel av tiondet (tertialtionde). En annan del av tiondet gick till underhåll av kyrkobyggnaderna men det mesta – förstås – till staten.

På så sätt låg det i prästernas intresse att veta vilka som bodde i församlingen. Därför började man föra in församlingsborna i primitiva kyrkoböcker, klockringningslängder. Denna idé togs upp av Rudbeckius och utvecklades av Axel

” Idag förstår vi inte hur totalt genomgripande tron var i tankevärlden förr.

Oxenstierna när han införde folkbokföringen vid mitten av 1600-talet. Orsaken till folkbokföringen var visserligen en helt annan – man behövde veta vilka som hade åldern inne för att kunna rekryteras till rikets militär – men embryot till folkbokföringssystemet fanns i kyrkböckerna.

– Det är ovanligt med genier i statsförvaltningen, säger Gunnar Wetterberg med ett skratt. Men Axel Oxenstierna var onekligen ett av sin tids stora genier.

Gunnar Wetterberg fortsätter:

– Det är inte förvånande att prästyrket ofta gick i arv från far till son. Det jag inte visste var att flertalet av prästfruarna också var prästdöttrar.

PRÄSTFRUARNA HAR ETT EGET kapitel i boken. De fyllde en viktig funktion som kunskapsförmedlare. Prästfruarna fungerade som en sorts stormoder för hela församlingen. De lärde yngre kvinnor i byn hur man driver hushåll och liknande. Ibland hade de också ett medicinskt kunnande. Det var en viktig lokal avlastning eftersom provinsialläkarna hade enorma distrikt att ta hand om.

– Ett exempel jag stött på är från en by där prästen fått nytt förordnande, berättar Gunnar Wetterberg. Byborna hade inga invändningar mot att prästen skulle flytta, däremot ville de absolut inte släppa iväg prästfrun – hon fungerade som bygdens barnmorska.

Kunskapsförmedling var en viktig faktor i prästernas framgångar. Wetterberg beskriver prästerna som de första intellektuella.

– De fick utbildning och förde ut den till befolkningen på landsbygden, berättar han.

– Till en början utbildades prästerna vid domkyrkoskolorna i stiftsstäderna, men efter hand reste en del utomlands och studerade vid universitet på kontinenten. Det betydde mycket för att öka bredden och föra in nya impulser till Sverige.

Prästerna hade egna bibliotek. Dessa var tillgängliga för hela orten och viktiga för folkbildningen. Det finns många exempel på författare och forskare som fått en avgörande start i prästens bibliotek.

Gunnar Wetterbergs bok sträcker sig fram till år 2000, då kyrkan skildes från staten. Han beskriver händelserna på 1900-talet men har fått viss kritik för att inte skriva mer om genombrottet för kvinnliga präster.

– Vi har en tendens att se det som ligger när-

mast i tiden som mest betydelsefullt, menar han. Kvinnliga präster var ett stort och viktigt genombrott, men de stora förändringarna för prästerskapet kom under 1800-talet.

De förändringar som blev avgörande började under det tidiga 1800-talet. Bygemenskapen sprängdes genom skiftesreformen (ett system för att rationalisera jordbruket). Prästens självklara roll förändrades radikalt. Ur rikedom som jordbrukets omvälvning gav fick vi industrialisering och urbaniseringen. Kyrkan hängde inte med i denna utveckling.

– Prästen blev själasörjare för de troende i stället för att vara hela församlingens herde, en helt annan roll. Det är också under 1800-talet som väckelserörelserna växer fram.

Prästerna är fascinerande läsning. Det är en historieskildring som beskriver mycket hårt arbete och vardagsslit. Men här finns också berättelser om hur banbrytande idéer fått fäste och mycket politisk dramatik. Vad har varit mest förvånande för Gunnar Wetterberg själv under arbetet?

– Min syn på kyrkans utveckling har förskjutits. Tidigare såg jag reformationen som helt central, nu anser jag att utvecklingen under 1800-talet är minst lika viktig. Upptäckten av prästfruarnas betydelse var också en aha-upplevelse.

DET ÄR EN IMPONERANDE mängd kunskap som Gunnar Wetterberg gjort allmänt tillgänglig genom sina stora historiska böcker. Hur vill han att de ska användas? Han svarar med en berättelse:

– Nyligen var jag i Södertälje för att tala om Prästerna. Bokhandeln hade även tagit fram ett par av mina tidigare böcker. Vid signeringen kom en kvinna fram till mig. Hon hade köpt alla mina böcker och ville ha dem signerade. Språkligt korrekt men med stark brytning sa hon: "Jag kände inte till dig tidigare. Men efter att ha lyssnat idag förstår jag att läsningen av dina böcker kan ge en bättre förståelse av det land där jag nu ska bo".

– Jag blev rörd av mötet. Det är fantastiskt om mina böcker kan användas på detta sätt.

Böcker (urval)

- 1991 Det nya samhället. Om den offentliga sektorns möjligheter
- 1997 Kommunerna
- 2002 Kanslern. Axel Oxenstierna i sin tid. Del 1–2
- 2003 Levande 1600-tal. Essäer
- 2004 Arbetet – välfärdens grundval
- 2004 Den kommunala självstyrelsen
- 2006 Från tolv till ett. Arvid Horn
- 2009 Pengarna & makten. Riksbankens historia
- 2010 Axel Oxenstierna. Makten och klokskapen
- 2010 Nils Edén
- 2010 Förbundsstaten Norden
- 2011 Kurvans kraft. En bok om befolkningsfrågan
- 2012 Cheferna – en svensk kulturtillgång
- 2013 Wallenberg. Ett familjeimperium
- 2016 Skånes historia I. 11500 f.Kr. – 1375 e.Kr.
- 2017 Skånes historia II. 1376–1720
- 2017 Skånes historia III. 1720–2017
- 2018 Träd. En vandring i den svenska skogen
- 2020 Ingenjörerna
- 2022 Prästerna

Vinn boken

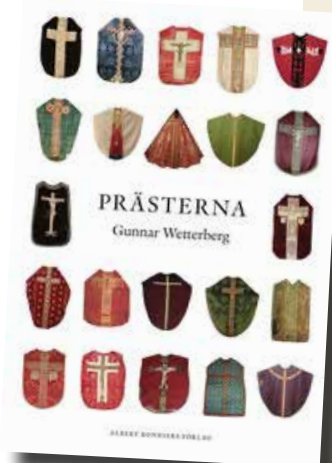
Var med i utlottningen av boken *Prästerna*.

Maila till

jarfalla.tusenmojligheter

@svenskakyrkan.se senast den 30 juni

Skriv *Prästerna* i ämnesraden och glöm inte uppge ditt namn och adress.

Prästerna

Gunnar Wetterberg
Formgivning Ingrediensen AB
Illustrerad
447 sidor
Albert Bonniers förlag 2022
ISBN 978-91-0-019078-1

Utsikt från en bra plats

I mer än 30 år har Yusuf odlat på sina två kolonilotter på Dataängens koloniträdgårdsförening. Det är en viktig plats. Mycket arbete med odlingarna, men också en fast punkt efter ett långt och hårt arbetsliv. Odlingarna ger mat såväl till honom och hustrun som till vänner och bekanta.

- **HÄR FINNS SPENAT.** Gurka. Persilja, mynta. Trädgårdskrasse. Lök. Sallad. Mangold. Andra sorters sallad. Rädisor. Ärtor. Bönor. Squash. Pumpa.

Yusuf Bozyel visar runt och pekar bland planteringarna på sina kolonilotter. De ligger på Dataängens koloniträdgårdsförening vid Datavägen i Veddesta, på gränsen mellan Jakobsberg och Viksjö. Trots att det är i början av maj är luften fortfarande ganska kylig och de flesta plantorna gror i drivbänkar täckta av plast.

- De kommer snart, säger Yusuf. Vitlöken är nästan klar. Smörgåskrassen växer fint.

Dataängen ligger i ett område där det annars mest finns industrier och verkstäder. Det är ett ganska stort område med nära 300 kolonilotter, som hyrs årsvis. Yusuf har hand om två av dem.

- En på 50 och en på 100 kvadrat. Jag hade ytterligare en tidigare, men den har jag lämnat tillbaka. Det räcker med två för mig.

Koloniträdgården drivs av en förening. Det finns regler för vad man får ha på sin kolonilott. Här finns till exempel inga byggnader, förutom plasttäckta växthus.

- I mitt växthus driver jag upp paprika och gurka. De blir söta och smakar jättebra.

Föreningen ordnar också med gångvägar och vatten till området.

- Vill du ha lite vatten? Det blir kallt och är jättegott.

YUSUF HAR HAFT sina kolonilotter på Dataängen i mer än 30 år. Han kom från östra Turkiet för 50 år sedan. Nu är han pensionär och ägnar en stor del av sin tid åt att sköta om sina odlingarna på Dataängen.

- Min fru är mest hemma, hon sköter sitt där. Hon är inte så road av att arbeta med planteringarna.

- Jag kommer hit tidigt på morgnarna, arbetar fram till lunch, äter lite, kommer tillbaka och fortsätter arbeta. Ibland blir det till långt in på kvällarna.

Yusuf har haft många yrken i olika delar av landet under sin tid i Sverige.

- Jag arbetade på ett företag som tillverkade presenningar för lastbilar och båtkepall. Sedan

Olika sorters sallad färdiga för utplantering.

Yusuf, här nedan i arbete i odlingarna.

” Jag kommer hit tidigt på morgnarna, arbetar fram till lunch, äter lite, kommer tillbaka och fortsätter arbeta. Ibland blir det till långt in på kvällarna.

kom jag till Forbo Forshaga, som tillverkar parkettgolv och tapeter. Ibland arbetade jag flera skift om dagen. Började sex på morgonen och höll på till framåt tio på kvällen. Även på helgerna.

Därefter arbetade han inom plastindustrin. En period i Järfälla kommun med olika typer av arbeten, mest inom trädgård och anläggning. Sedan ett par år i Viksjöskolan som vaktmästare. Yusufs uppräknings av sina olika yrken pågår länge. Till slut ser han lite förvånad ut själv.

- Det har blivit en del. Men så har jag hållit på i mer än 40 år.

Det har varit många skiftningar under ett långt liv. Han har skilt sig och gift om sig. Fyra barn, nu vuxna: tre söner en dotter. Men hela tiden har intresset för odling funnits där.

- Jag odlade i Turkiet också.

ODLINGSSÄSONGEN PÅ kolonilotterna är arbetsintensiv. Men Yusuf har aldrig varit rädd för att ta i.

- Jag kan arbeta 24 timmar om dygnet om det behövs.

Han får ett bra resultat också.

- Jag får jättemycket grönsaker här, allt jag behöver. Det vi inte äter färskt kan frysas in eller torkas. Jag torkar grönsaker på balkongen hemma. Lägenheten ligger alldeles i närheten.

- Nu äter vi det sista från förra sommaren. Så det är bra att det börjar växa igen nu.

- Vänner och släktingar får mycket grönsaker av mig. Det räcker till alla. Jag bjuder dem gärna på mat. Jag är bra på att laga mat.

Yusuf ser ut över sina odlingar.

- Den här platsen är bra för mig.

TEXT OCH FOTO: PER AXEL NORDFELDT

Intresserad av kolonilott i Järfälla?
Läs mer på jarfalla.se

Sommarkonsserter

Klassiskt, folkligt, jazzigt, somrigt. Musik av alla slag, i alla kyrkor, under hela sommaren! Nytt för i år är de lite kortare lunchkonserterna i Maria kyrka, fem onsdagar kl 12. Övriga konsserter börjar kl 18. Konserterna 14 juni, 2 juli, 6 augusti och 23 augusti kan du också ta del av via [livestream](#), på Facebook eller på församlingens hemsida.

Onsdag 14 juni kl 18
Järfälla kyrka ([även online](#))

Järfälla vokalensemble

inleder med ljuvlig sommarmusik. Ensemblen har nyss fyllt femtio år, och består idag av ett tjugotal sångentusiaster som sjunger en varierad repertoar: gammalt och nytt, allvarligt och uppsluppet, lite svårt och lite lätt. Sedan hösten 2021 leds kören av organisten, körledaren och sångpedagogen William de Blanche.

Onsdag 28 juni kl 18
Järfälla kyrka

Musik till glädje

Jan Holmgren (oboe) är pedagog och frilansmusiker med en internationell inspelnings- och turnékarriär i bagaget, utbildad vid Musikhögskolan i Piteå och Kungliga Musikhögskolan i Stockholm.

Johan Westre (piano) är solist och mångsidig ackompanjator, som studerat piano vid Sveriges Radios musikskola vid Edsbergs slott och vid Mozarteum i Salzburg.

Han har mer än 30 skivinspelningar i bagaget, och varvar nyskrivet med gamla mästares musik.

Söndag 2 juli kl 18
Viksjo kyrka ([även online](#))

Klanger och kontraster

Musik av barocktonsättare som Telemann och Frescobaldi och av svenska kompositörer som Peterson-Berger och Johan Lindberg. Trio Saraband (Sofia Wänström Sundström, violin, Johan Kyllmar, cello, och Johan Lindberg, klaver) rör sig ledigt mellan genrer och sekler, med en särskild förkärlek för barock och svensk samtid.

Onsdag 5 juli kl 12.15
Maria kyrka

Klassiska pärlor för flöjt och piano

Madeleine Johansson (flöjt) och Marcus Torén (piano) spelar musik av Debussy, Bizet, Massenet, Gluck och Nielsen.

Flöjtisten Madeleine är utbildad i Stockholm, Tyskland och Spanien. Hon har turnerat med

artister som Andrea Bocelli, Henrik Dorsin och Carola, samt medverkat vid en mängd inspelningar för musikalbum, radio och tv.

Marcus Torén är kyrkomusiker och orgelsolist, utbildad i Stockholm och i Paris. Han har spelat solokonsserter i Sverige och utomlands och gjort ett stort antal radio- och skivinspelningar.

Söndag 9 juli kl 18
S:t Lukas kyrka

Pianotoner ur en Lund

Pär Lund framför pianomusik av Grieg, Peterson-Berger och Sibelius, uruppför några egna pianokompositioner och improviserar över melodier på förslag från publiken.

Pär har spelat och komponerat sedan sjuårsåldern och han fick sin pianistutbildning i Helsingfors och Stockholm. Han har framträtt på Kungliga Slottet i Stockholm, och utomlands i Finland, Tyskland, Frankrike, Spanien och Luxemburg.

Onsdag 12 juli kl 12.15
Maria kyrka

Hembygdshälsning

Svensk folkmusik är en röd tråd

som löper genom många klassiska verk. Duo Clara spelar klassiskt inspirerad folkmusik (av tonsättare som Sara Wennerberg-Reuter, Harald Fryklöf och Amanda Röntgen-Maier), och egna arr av svenska folklåtar.

Duo Clara (Clara Arvidsson, violin, och Julia Sjöstedt, piano, har utvecklat sitt folkmusikaliska intresse tillsammans sedan 2021, och genomfört två omfattande Sverige-turnéer.

Onsdag 12 juli kl 18
Järfälla kyrka

Ljusets skiftningar

Musik av Bo Linde, Agathe Backer Gröndahl, Joseph Haydn och Tvette Vik.

Sopranen och sångpedagogen Tina Bergholm är utbildad på Musikhögskolan i Örebro, Operastudio 67 samt privat för lärare som Gunnar Klum, Vivianne Burman och Dorothy Irving.

Lars-Gunnar Sommarbäck (orgel och piano) fick sin kyrkomusikerutbildning vid Musikhögskolan i Stockholm och är verksam som organist, körledare och frilansmusiker.

Söndag 16 juli kl 18
Viksjo kyrka

Svenska Psalmjazztrion

Svenska Psalmjazztrion ger sina egna tolkningar av psalmer, folkmusik och verk av Bach.

Martin Östhalm (kontrabas), Niklas Bodin (trummor) och Jonathan Fritzen (piano) skapar sitt unika uttryck genom egna kompositioner, arrangemang och improvisation. Sedan starten 2005 har gruppen haft hundratals konserter och släppt flera album med psalmtolkningar.

Onsdag 19 juli kl 12.15
Maria kyrka

Ukrainska folkvisor

Marharya Zhuravel och Olena Chaika sjunger folksånger från sitt krigsdrabbade hemland Ukraina.

Marharya Zhuravel (sångerska) är från Poltava. Hon har varit verksam som operasångerska och skådespelerska vid Poltavas drama- och musikteater. Olena Chaika (pianist) från Odessa är en framgångsrik och prisbelönt pianosolist, tillika ackompanjator och pedagog.

Söndag 23 juli kl 18
S:t Lukas kyrka

Celissimo Solissimo

En resa från barocken via Ligetis

ungerska tonspråk till en dockteater i Japan – och så landning i Cassado's Spanien. Och någonstans längs vägen ett nyskrivet stycke av Kjell Perder.

Kristin Malmborg (cello) är utbildad i Stockholm, Stuttgart och Warszawa. Som frilansande cellist har hon spelat med de flesta större svenska orkestrarna, och med kammarmusikgrupper i Sverige, Italien, Kanada, Polen, Tyskland och England.

Onsdag 26 juli kl 12.15
Maria kyrka

Klassiska favoriter på piano

Olena Chaika, konsertpianist från Ukraina, spelar musik av Bach, Mozart, Chopin m.fl.

Onsdag 26 juli kl 18
Järfälla kyrka

Från Mozart till Piazzolla

En stråkkvartetts resa genom seklerna med Irina Kensborn och Gentilia Pop (violin), Thomas Ringqvist (viola), och Per-Ola Claesson (cello). Irina Kensborn spelar i Hovkapellet och på Folkoperan. Gentilia Pop har varit konsertmästare på Oscarsteatern och spelat med Filharmonikerna och Radiosymfonikerna. Thomas Ringqvist är verksam som frilansande kammarmusiker och orkesttermusiker sedan tjugo år. Per-Ola Claesson har undervisat vid Kgl. Musikhögskolan, och är solocellist och stämledare i Hovkapellet.

Söndag 30 juli kl 18
Viksjo kyrka

Duo Tengstrand

Annie Nilsson Tengstrand (flöjt) och Arne Tengstrand (piano) spelar klassiskt, filmmusik, jazz, tango och egna kompositioner.

Annie Nilsson Tengstrand är i slutfasen av sin mastersutbildning vid Musikhögskolan i Göteborg. Pianisten Arne Tengstrand är utbildad vid Kgl. Musikhögskolan i Stockholm, och är verksam som pedagog och frilansande jazzmusiker.

Onsdag 2 augusti kl 12.15
Maria kyrka

Allsång med Ulrica Carnell och Alf Berglund

Alf spelar dragspel, Ulrica sjunger. Och du med!

Söndag 6 augusti kl 18
S:t Lukas kyrka (även online)

Solo på gitarr

Tobias Sjögren, gitarr, spelar musik av Bach och sin egen musik.

Tobias Sjögren är en svensk gitarrist och kompositör, utbildad vid Musikhögskolan i Göteborg. Han har utgivit två soloalbum och åtskilliga andra i olika spännande samarbetsprojekt – jazzinspireerade tonsättningar av Gunnar Ekelöf, ny musik baserad på grönländska melodier och tonsättningar till dans- och installationsföreläsningar.

Onsdag 9 augusti kl 18
Järfälla kyrka

På skånska

Rasmus Borg (piano), Magnus Vikberg, (trummor), Oskar Schöning (kontrabas) och Pelle Westlin (sång, gitarr och saxofon) spelar folklåtar och koraler från Skåne på sin omisskännliga jazz-dialekt.

Musiken utgår från insamlade skånska låtar, som arrangerats med hantverkskänsla, respekt och kärlek – och med Jan Johanssons jazz på svenska som given referenspunkt.

Söndag 13 augusti kl 18
Viksjo kyrka

Hembygdshälsning

Duo Clara. Se 12 juli i Maria kyrka.

Söndag 20 augusti kl 18
S:t Lukas kyrka

Messias "Light"

S:t Lukaskören framför delar ur G F Händels stora oratorium. Solister ur kören. Med Anders Emilsson, dirigent, och Mikael Emilsson, kontrabas.

Onsdag 23 augusti kl 18
Järfälla kyrka (även online)

Trio de Luxe – Önskekonsert!

Bara säg, så spelar vi! Erik Sunnerstam (flöjt), Marie Louise Sjöberg (violin) och Lena Müller (cello) låter publiken välja låtar ur ensemblens repertoar.

På menyn samsas klassiska mästare som Bach, Händel, Mozart och Haydn med välkänd filmmusik (Schindlers list, trollkarlen från Oz) och svenska evergreens av Bellman, Jan Johansson och Robert Broberg. OBS – Även inslag av allsång kan förekomma.

Ungdomens källa finns inom dig

När Birger Öhman lämnade sitt arbete vid 78 års ålder försämrades hans fysiska form drastiskt på bara ett par år. Han accepterade inte detta. Läste in allt han hittade om äldre och hälsa, studerade, kontaktade forskare. Idag är han 85 år. Han är friskare och mår bättre än kanske någonsin förr. Nu har han sammanställt sina kunskaper till en bok som alldeles nyligen kommit ut.

TEXT: PER AXEL NORDFELDT FOTO: HARRY SILVER

HAN ÄR SJÄLV KANSKE den bästa illustrationen till det vi ska tala om. Birger Öhman är 85 år, kvicksilverpigg, rör sig som en ung person, är mycket social och minst sagt engagerad i det som blivit hans stora ämne: hälsa och åldrande.

– Livet är inget lotteri. Vi styr till minst 75 procent själva hur vi mår när vi blir äldre, säger han. Vi kan acceptera att bli trötta och sjuka eller välja att med ganska enkla åtgärder leva ett friskare och mycket bättre liv.

I boken "Bli yngre med tiden" är allt han lärt sig sammanfattat. Den landade på bokhandelsdiskarna i april. Titeln är lite kaxig. Birger skratrar.

– Den är väldigt kaxig. Men den är sann också. Den medicinska forskningen visar att vi genom fysisk träning, kost och bra sömn kan sänka vår biologiska ålder med många år.

På senare tid har vetenskapen på ett övertygande sätt visat att även äldre kan stärka inte bara den fysiska utan också den mentala hälsan. Resultaten är så goda att professor Bente Klarlund Pedersen vid Sundhetsinstitutet i Danmark utropade: "Ungdomens källa har hittats. Den består av vetenskapligt grundade råd".

Birger Öhman har ingen medicinsk utbildning eller bakgrund. Han är företagsekonom i botten. Har i många år arbetat som försäljningschef och VD i både internationella och svenska företag. Vid 58 års ålder kände han sig klar med den delen av yrkeslivet. Han köpte ridskolan vid Säby Gård.

Hästintresset finns kvar. Vi ses vid ett stall nära Lejondals Gård i Bro en makalöst vacker

försommardag. På Säby Gård hade familjen 55 hästar, nu har de en, Ida. Hon sköts av Birgers bonusdotter Nathalie Skoog.

– Jag drev ridskolan på Säby Gård i 20 år. När jag vid 78 års ålder drog mig tillbaka dröjde det bara ett par år innan jag började känna mig riktigt dålig.

Det började med en knöl på vänster axel. "Cancer", tänkte Birger och gick till doktorn. Där konstaterades att det var ledvätska som läckt ut. Musklerna var i så dåligt skick att de inte kunde hålla ihop skelettet.

– Det blev en väckarklocka. Jag som hade levtt ett fysiskt aktivt liv med ridningen var nu så pass dålig. Jag tappade all ork. Det ville jag inte acceptera.

BIRGER BÖRJADE systematiskt söka information på nätet. Han laddade bland annat hem en rad forsknings- och hälsorapporter från Harvard Medical School i Boston, USA. Han sökte i databaser, läste böcker och tidskrifter. Researchen gav honom kontakt med flera framstående forskare på området, bland dem Tommy Cederholm, professor i geriatrik vid Uppsala universitet, och Göran Murvall, läkare i Nacka, som skrivit ett kapitel i boken.

– Göran har vid sidan av sin läkarutbildning även en utbildning som gymnastikdirektör. Genom den kombinationen skapade han sitt program för 90-plussare, en gymträning för personer över 90 år.

– Det programmet har gett förbluffande resultat, fortsätter Birger. Den fysiska och men-

tala förbättringen var fantastisk.

– Och deltagarna var entusiastiska. När en av de äldsta, Dusan, vid 97 års ålder lades in på sjukhus för en misstänkt stroke rymde han därifrån för att kunna vara med på träningen hos Göran.

Men om nu resultaten är så goda, varför genomdrivs inte den här typen av program för alla?

– Det finns flera problem, menar Birger. Dels är informationen inte lättillgänglig. Jag fick arbeta hårt och den var svår att få tag på. Dels är sjukvården väldigt inriktad på att bota, inte på att förebygga. Dels finns det väldigt få inom politiken som är äldre och har vårt perspektiv. I Sveriges riksdag är det bara 5 procent som är 65 år eller äldre.

– Det är ett stort problem att de äldres perspektiv i så stor utsträckning saknas i den politiska diskussionen.

– Inte bara individen skulle tjäna på att denna kunskap får större genomslag. Även samhället har ett starkt intresse. Om de äldre lever bra och friska liv skulle samhället spara in enorma

» En god hälsa för äldre bygger på tre saker: fysisk träning, bra kost (främst medelhavskost) och sömn.

Birger Öhman med hästen Ida vid Lejondals Gård. Idag är Ida den enda hästen i familjen, på Säby Gård hade man 55 stycken.

summor varje år i minskat vårdbehov. Idag ser man de äldre som en belastning, så behöver det inte vara.

– Politikerna måste inse att det är en uppgift för samhället att informera om detta.

I sin bok avlivar Birger Öhman ett par segdragna myter om äldre och träning.

– Den första är att äldre inte bör träna intensivt, säger han. Det är fel. Äldre har större hälsnytta av träningen än yngre. Och det är aldrig för sent att börja.

– Den andra myten är att äldre inte kan bygga upp muskler och öka sin styrka. Det är också fel. Kroppen är fantastisk på att svara på stimulans. Om vi belastar den genom träning utvecklas snabbt de muskler som behövs, oavsett vår ålder.

– Det blir resultat på bara några månader.

Birger betonar att en god hälsa för äldre byggs på tre saker: fysisk träning, bra kost (främst medelhavskost) och sömn.

– Sönnen är jätteviktig.

DET KAN TILLÄGGAS att det är viktigt att ha roligt också. Hjärnan gillar att ha kul och håller sig i bra form när den får stimulans.

En sak vänder han sig mot med bestämdhet: gullighetsperspektivet.

– Det finns inget gulligt med att äldre tränar. Det är livsviktigt. Dessa teorier bygger på ren vetenskap.

Birger Öhmans bok innehåller stora mängder kunskap. Formgivningen är tilltalande, bildurvalet påkostat. Det gör läsningen lätt, trots den stora mängden vetenskapliga fakta. Förutom artiklar finns tabeller, teckningar och grafiska element. En välmatad litteraturlista är bra för den som vill gå vidare på egen hand.

Birger Öhman är Järfällabo sedan 25-årsåldern. Två barn i ett tidigare äktenskap, en bonusdotter i ett nytt.

– Jag har bott i Skälby hela tiden. Järfälla är ett område som utvecklats väldigt mycket. Nu senast med byggandet av Barkarbystaden.

– Jag trivs här och på det hela taget är det bra i Järfälla. På ett område kan dock kommunen bli mycket bättre: äldreomsorgen.

– Där får inte Järfälla högsta betyg.

Birger Öhman har inlett en stor lansering av boken. Deltar i författarräffar, håller föredrag. Vad är det som förvånat honom mest under arbetet?

– Att träningen är så viktig. Som de flesta visste jag det i grova drag, men inte att den är så avgörande. Vi kan nå väldigt goda resultat med måttliga insatser. Vi mår bättre och blir friskare.

Tankar finns på en uppföljande bok och ett studiematerial i samma ämne. Birger Öhman brinner för att sprida sitt budskap.

Framtiden?

– Att sprida kunskap om äldres hälsa till alla.

Bli yngre med tiden

Birger Öhman, (ett kapitel av Göran Murvall)
199 sidor. Illustrerad. BOS Förlag
ISBN 978-91-527-4468-0

Vinn boken

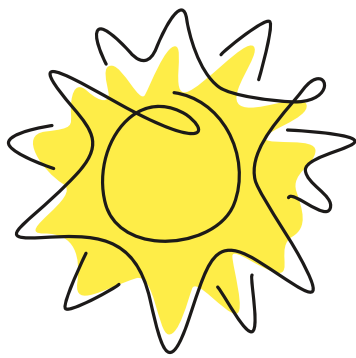
Var med i utlottningen av boken *Bli yngre med tiden*.

Maila till [jarfalla.tusenmojligheter](mailto:jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se)

@svenskakyrkan.se senast den 30 juni

Skriv *Bli yngre* i ämnesraden och glöm inte uppge ditt namn och adress.

Hemestra i Järfälla

För den som vill ha riktigt fina upplevelser under sommaren kan det vara en god idé att hemestra i Järfälla. Här listar vi några tips och möjligheter.

Huset på Höjden

Terrassen är öppen hela sommaren.

12 JUNI TILL 18 AUGUSTI ÄR HPH öppet måndag till fredag mellan 13–19. Temaveckor och aktiviteter, pyssel och workshops. Bland annat solrosvecka, midsommarvecka, havetvecka, bokvecka, rörelsevecka, cirkusvecka, regnbågsvecka osv.

Andra aktiviteter

En föreställning 5 juli med Rasmus Wurm som gör en såpbubblecirkus om hur tvål fungerar (för barn 2–10 år).

Kostnadsfritt och drop-in. Föreställningar kl 14 och 16. Pågår i 25 minuter.

10 juni är det internationella

stickningsdagen, då kommer den textila hantverksföreningen TeiJa (Textil i Järfälla) och håller i ett hantverkscafé.

Gratis solrosor – en workshop där man kan göra egna självdränkande krukor av mjölkförpackningar och även så sin egen solros. Det blir fler aktiviteter på temat återbruk, vilka är inte klara i skrivande stund.

Gruppen Arenaslöjd ger föreställningar den 19 augusti ett levande allkonstverk om och med slöjd. Det blir också slöjd-prova-på i samarbete med Region Stockholms slöjdgörelser i anslutning till föreställningarna. På kvällen har föreningen Unga Mål en musik- och dansfestival för barn och ungdomar i alla åldrar

med familj, med dans och musikuppträdanden och olika prova-på-aktiviteter.

Länkar om arenaslöjd:

<https://www.hemslojd.se/arenaslojd/>

<https://www.instagram.com/arenaslojd/>

Se hemsidan för aktuell information

<https://www.jarfalla.se/hph>

Adress Engelbrektsvägen 47, Jakobsberg

Järfällas naturpärlor

DENNA DIGITALA PUBLIKATION är en sommarguide från Järfälla kommun (finns både som app och pdf) listas 25 fantastiska platser: vandringsleder, cykelvägar, rastplatser, grillplatser i naturreservaten eller andra av kommunens grönområden.

Till exempel Ängsö friluftsområde, en perfekt plats för en heldagsutflykt. Eller Tjäderberget, ett av Järfällas högsta berg. Och varför inte ta en tur på strandpromenaden vid Bonäsbadet, där det bland annat finns ett utegym med en fantastisk utsikt över vattenet? Vid Görvälns slott finns kultur, konst och vacker natur för promenader, löpturer eller sköna bad.

Du hittar sommarguiden Järfällas naturpärlor på Järfälla kommuns hemsida (se QR för direktlänk). Ladda ner pdf eller app, läs, inspireras och planera. Sen är det bara att gå ut och njuta!

Mötesplatsen T8 i Kallhäll

HÄR ANORDNAS SOMMARJOBB under juni för ungdomar, tillsammans med bland annat biblioteket i Kallhäll. Här kan man till exempel lära sig att skriva texter (krönikor, insändare med mera).

Under juli står dans och yoga på schemat två gånger i veckan.

Adress Termovägen 8 i Kallhäll

Naturpasset 2023

NATURPASSET GÖRS AV Järfälla OK (orienteringsklubb) Du köper en karta över ett skogsområde. Det är kartan som är ditt "pass" till naturen och orienteringskontrollerna. På kartan finns det inritade kontroller som också finns markerade ute i skogen.

2023 års naturpassområden är Viksjö, Granskog, Ängsjö och Lillsjön (Upplands-Bro kommun) samt Naturpasset Cykel Järfälla (Järvafältet).

Naturpasset kan köpas på:

ICA i Viksjö

Klackenbergs bokhandel i

Jakobsbergs centrum

Ängsjö café

ICA i Bro

Stora Coop, Kungsängen

Var med i utlottning av naturpass, se sid 22.

Tipspromenad

UNDER SOMMAREN arrangerar JOK (Järvafältets Ornitologiska Klubb) en tipspromenad där frågor ges genom QR-koder. Start vid Helenas Café på Bögs Gärd, avslutas vid Väsby Gärd.

Händelser i Järfälla

Monica Boye-Møller, hembygdsföreningens ordförande, kommer i varje nummer berätta något om Järfälla – dåtid, nutid och framtid.

Grytan

VID SKÄLBY GÅRD finns ett litet hus från 1700-talet som har använts som arbetarbostad på gården. Det kallas Grytan på grund av att husets tre skorstenar ser ut som en uppoch-nedvänd gammal koppargryta. Huset är välbevarat, tack vare att det renoverades av kommunen under 1990-talet. Huset har två rum och kök, som försågs med tidstypiska möbler vid renoveringen.

De som bodde i huset och arbetade på gården ända in på 1920-talet levde ett mycket enkelt liv. Vatten och ved som ingick i lönen räckte bara till köket och kammaren, inte till salen. Maten var enkel. Mest sill och potatis. Ibland blev det köttsoppa och pannkaka.

En person med minnen från Grytan har berättat att föräldrarna åt sin mat vid köksbordet, där husets två stolar fanns, medan barnen satt på knä framför soffan och åt.

ERNST SPORRONG, rättare på gården bodde där med sin familj på 1920-talet. Hans uppgift var att fördela arbetet på gården. Efter familjen Sporrong flyttade olika familjer in. En välkänd profil är "gumman i Grytan" Johanna Karlsson, som flyttade in i huset 1928 med sin son Josef. Från 1940-talet till 1990-talet, då kommunen tog tag i renoveringen, stod huset tomt.

Efter invigningen av den nyrenoverade Grytan ansvarade Skälbyskolan för huset och

visade det bl.a. för elever.

Nu är det Skälby-Barkarby Bygdegårdsförening som ansvarar för och visar detta lilla "hembygdsmuseum" främst i samband med att föreningen har andra aktiviteter för allmänheten. Grytan är verkligen värd ett besök, liksom Järfälla Hembygdsmuseum i Skälby Gårds annexbyggnad.

I juni 2023 lanserar Järfälla kommun en ny webbsida upplevjarfalla.se, som ska inspirera till att upptäcka allt fint som finns att se och uppleva i Järfälla. Kultur och kulturarv på hemmaplan!

MONICA BOYE-MØLLER

Sommarläsning

Recensioner om boken Hemliga rum i Järfälla

Att läsa text med mystikens öga torde vara en överlevnadsförmåga för kyrkan inför en oviss framtid. Djup framför yta, komplexitet framför förenkling, mystik och motstånd i allt.

K.G. HAMMAR, ÄRKEBISKOP
FRÅN SVENSK KYRKOTIDNING 11/2022

Magnus Olsson har skrivit en egensinnig bok, Hemliga rum i Järfälla. Den är "inre byggnadsskisser till en Förstad i Stockholms stift och dess tillkomst". Järfällas kyrkoherde, kontraktsprosten Krister Kappel har skrivit ett förord, som är den ultimata bruksanvisningen till boken: "Jag vill bjuda in dig att läsa boken i lugn och ro. Ge dig tid att läsa allt det som inte är skrivet utan som du kan ana mellan raderna." Det är sant att författaren söker det som inte i förstone syns eller sägs.

DAG SANDAHL
DAGSLÄNDOR 18 MAJ 2022

Hemliga rum i Järfälla

– Inre byggnadsskisser till en Förstad i Stockholms stift och dess tillkomst
Magnus Olsson

322 sidor
Illustrerad
Svenska kyrkan Järfälla
ISBN 978-91-527-2100-1
Pris 320 kr, frakt tillkommer.

Här beställer du ditt ex:

Maila
jarfalla.forsamling@svenskakyrkan.se
eller ring 08-580 218 04 (vid frakt tillkommer porto om 75 kr)

Therese tipsar...

Coreträning på stol

- Lättare** Sitt på en stol och luta dig lite bak med rak rygg. Dra in ett ben i taget mot magen.
- Svårare** Samma som nummer ett, men lyft upp båda benen från golvet och dra in dem mot magen samtidigt så många gånger du orkar.

JÄRFÄLLA FÖRSAMLING: Tusen möjligheter

Fram till sommaren

MÖTAS & UMGÅS

Andakt och Öppet hus med Sommarlunch

Onsdag 31/5 kl 12
kl 12–14.30 i Maria kyrka
Vårens sista Öppet hus med läcker sommarlunch! Kostnad: 120:-.
Anmälan till cafemaria.jarfalla@svenskakyrkan.se

Kulturkväll i Viksjö

Onsdag 31/5 kl 19
Viksjö kyrka
Våravslutning med kulturquiz med Björn Skogsberg.

TRIVSELTRÄFF i Viksjö kyrka

Tisdagar kl 13–15
Viksjö kyrka
Andakt, sittgymna och underhållning med fika!
30/5 Vi byter sticklingar, plantor och frön. Ta med, byt och ta hem!
13/6 Utflykt till Akalla by.
20/6 Sommaravslutning med allsång och tårta.

Stödcentret för språk och samhälle

Onsdagar, torsdagar och fredagar i Maria kyrka, t.om. 16/6
Svenska och samhällsinfo, språkcafé och gemenskap.
Kontakt: Hanaa Hendo,
070-759 80 70

STICKCAFÉ

Söndagarna 28/5, 20/8
kl 12.30–15.30 i Prästgården vid Järfälla kyrka eller via Zoom
Få hjälp med din stickning - eller kom igång med något nytt! Vi bjuder på garn, stickor finns att låna. Fika till självkostnadspris. Även via Zoom, om du anmäler dig senast torsdag innan till jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se

MUSIK

Torsdagsöppet

Torsdag 1/6 kl 16–19
S:t Lukas kyrka
En kväll med mat, pyssel och samtal för alla åldrar!
Kontakt:
Maria Jonsson, 08-580 219 22
maria.jonsson@svenskakyrkan.se

Konsert med Järfälla Gospel

Lördag 27 maj kl 17
Viksjö kyrka

Alla kan sjunga-kören

Torsdagarna 1 och 8/6 kl 15.30
Maria kyrka
Missa inte de sista träffarna för våren.

Lunchmusik online (livestream på Facebook och hemsidan)

Onsdag 7/6 kl 12 i Viksjö kyrka
Onsdag 21/6 kl 12 i Maria kyrka
Ukrainska folksånger med Marharyta Zhuravel, sång, och Olena Chaika, piano.

Sommarkonsert med Viksjö motettkör

Söndag 11/6 kl 15
Viksjö kyrka
Med Viksjö Motettkör och gäster.
Sing-along-sommarsånger
Evangelium för En Ny Tid (uruppförande)
Noriko Akinaga, sopran
Anders Carlsson, tenor
Margareta Nilsson, harpa
Erik Sunnerstam, flöjt och klockspel
Eva-Karin Remback, dirigent

BARN & FAMILJ

Familjesöndag

Söndag 28/5 kl 10–14
Viksjö kyrka
En dag med gudstjänst, pyssel, lunch och lek
Kl 10 Gudstjänst för små och stora
Kl 11.15–12.15 Lunch till självkostnadspris

Torsdagsöppet

Torsdag 1/6 kl 16–19
S:t Lukas kyrka
En kväll med mat, pyssel och samtal för alla åldrar!
Kontakt:
Maria Jonsson, 08-580 219 22
maria.jonsson@svenskakyrkan.se

Öppna förskolan

Maria kyrka tillfälligt stängt

S:t Lukas kyrka

Onsdagar 9–12 och fredagar 9–16
(korv med bröd finns)

Viksjö kyrka

Måndagar, onsdagar, torsdagar och fredagar kl 9–12

Järfälla kyrka

Onsdagar 9–12 (0–18 mån)
Fredagar 9–12 (träningsspass)

KROPP & SJÄL

Sittgymna

Måndagarna 29/5 och 5/6
kl 11.45 Maria kyrka
Tisdagarna 30/5, 6/6, 13/6 och 20/6 kl 13.15 i Viksjö kyrka

PÅ FINSKA/ SUOMEKSI

Nystart för gudstjänster på finska med ny "psalmbok"

Församlingens mässor på finska firas numera i Järfälla kyrka. I gudstjänsterna varvar vi kända psalmer med nyskrivna sånger och klassiska örhängen ur sångboken *Helmiä*.

Om du har svårt att ta dig till Järfälla kyrka kan församlingen bekosta Kyrktaxi, ring Omar Ud-Din, 08-580 219 08. Erbjudandet om kyrktaxi gäller alla mässor i Järfälla kyrka, på såväl svenska som finska.

Ny singel på finska

Sanna Ruohoniemi som sjöng i Järfälla i vintras har nu släppt sin singel "Helsinki mun" – en finsk version av Sakta vi gå genom stan. Finns på Spotify.

Ekumeniska sommargudstjänster med Jakobsbergskyrkan

ÄNTLIGEN DAGS ATT ÅTERUPPTA de ekumeniska sommargudstjänsterna med Jakobsbergskyrkan. Sju söndagar under sommaren firar vi gudstjänster tillsammans, växelvis i Jakobsbergskyrkan på Kvarnplan 20 i Jakobsberg och i Järfälla församlingens kyrkor.

KYRKBUSSEN HÄMTAR på Jakobsbergskyrkans parkering (inför gudstjänster i Järfälla församling) eller från S:t Lukas kyrka (inför gudstjänster i Jakobsbergskyrkan) en halvtimme före gudstjänsten, och skjutsar till kyrkkaffe på Brukets sommarcafé efteråt. Efter kyrkkaffet går bussen tillbaka till den kyrka där gudstjänsten hölls, samt till Jakobsbergs station.

25 juni kl 15 Mässa i Maria kyrka
2 juli kl 11 Gudstjänst i Jakobsbergskyrkan
9 juli kl 10 Mässa i Viksjö kyrka
16 juli kl 11 Gudstjänst i Jakobsbergskyrkan
23 juli kl 10 Mässa i Viksjö kyrka
30 juli kl 11 Gudstjänst i Jakobsbergskyrkan
6 augusti kl 15 Mässa i Maria kyrka

Nationaldagsfirande

Tisdag 6 juni kl 8 S:t Lukas kyrka

Traditionsenligt nationaldagsfirande ute vid flaggstängen med tal, flagghissning och sång av Seniorkören, och sillfrukost inne i församlingssalen. Anmälan behövs inte.

Från och med måndag 5 juni om ej annat anges.

Sommaröppet

CAFÉER, TRÄFFAR & ÖPPEN KYRKA

VIKSJÖ KYRKA

Vardagscafé

Måndagar kl 9-15 från 29/5

Välkommen att sitta ner en stund, dricka en kopp kaffe, tända ljus eller låna en bok.

Trivselträff

Tisdagar och torsdagar kl 13-15 från 13/6

Fika och gemenskap.

MARIA KYRKA

Café Maria

Vardagar (utom tisdagar) kl 10-15

Luncherna har uppehåll från och med måndag 12 juni.

STÄNGT ons 14/6, samt mån 19/6 - tis 4/7.

Sommarträffen

Måndagar kl 12 från 10/7

Kort andakt, därefter föredrag, bingo, allsång eller något annat kul.

S:T LUKAS KYRKA

Öppen kyrka

Tisdagar och torsdagar 13-15, onsdagar 13-16

Samtal, kaffe och kakor - eller lugn och ro på innergården, där texter finns uppsatta för meditation.

Högläsning för små och stora
Tisdagar kl 15-15.30 från 18/7.

BARN, FAMILJ & UNGA

Thank God it's Friday

Fredagarna 16/6, 7/7, 21/7, 4/8 och 18/8, em/kväll i S:t Lukas kyrka, Kallhäll

Järfällas mysigaste ungdomshäng är igång hela sommaren! Musik, andakter och diverse spännande påhitt. Kolla

ungdoms-insta-kontot @svk_ungdomjarfalla för exakta tider och program!

Sommaröppen förskola

Tisdagar och torsdagar kl 9-12 i Järfälla kyrkas församlingshem, Barkarby (från 8/6)

Onsdagar kl 13-16 i S:t Lukas kyrka, Kallhäll (från 7/6)
Korv med bröd till självkostnadspris.

Häng med på sommarläger 26-29 juni!

FÖLJ MED PÅ NÅGRA somriga dagar på natursköna Ågestagården! Gemenskap och egentid, prat och promenader, pyssel och bus för alla åldrar. Aktiviteter för alla åldrar, även för barn (i sällskap av en vuxen).

ÅGESTAGÅRDEN HAR nära till badplats, frisbee-golfbana och vandringsvänlig skog och mark. På dagarna kommer det att finnas möjlighet till pyssel, yoga, prat, promenader och mycket annat - och på kvällarna blir det samling kring lägerbålet för dem som vill.

Kostnad och anmälan

Helpension vuxen (delat rum) 1700:- (1000:- t.om. 6/6)

Enkelrum (endast ett fåtal platser) 2700:- (1500:- t.om. 6/6)

Välkommen med anmälan och frågor till Anna.JohanssonBlomberg@svenskakyrkan.se.

Antalet platser är begränsat - din plats är säkrad när du fått din bokningsbekräftelse!

Är avgiften ett hinder för dig att delta? Hör av dig till jarfalla.fonder@svenskakyrkan.se om du behöver ansöka om ekonomiskt stöd.

Sjung med i Järfälla kyrkokör

UPPLEV GLÄDJEN och gemenskapen i att sjunga i kör! Järfälla kyrkokör söker dig som både vill trivas och utvecklas i musiken.

Övning på onsdagar kl 18-19.30 i Järfälla kyrkas församlingshem, Barkarby.

Lär känna kyrkomusiken, öva på att sjunga i stämmor, och sjung på gudstjänster i vår vackra medeltidskyrka. Något för dig? Välkommen till gemenskapen i Järfälla kyrkokör!

Hör av dig till vår körledare Johan Lindberg, johan.lindberg@svenskakyrkan.se

Save the date

KYRKBYNS DAG söndag 1 oktober vid Järfälla kyrka. Gudstjänst, live-musik, barnaktiviteter, schysst marknad.

Ryggsäckar till Peeteli

HJÄLP BARNEN I TALLINN att få en lyckad skolstart.

Swisha en gåva till: 123 287 07 15.

Gåvobevis finns att ladda hem från: svenskakyrkan.se/jarfalla/internationellt

Först-till-kvarn-rabatt t.om. 6 juni!
Helpension vuxen (delat rum) 1000:-
Enkelrum (fåtal) 1500:-

...hänt sen sist

Kärlekens språk

DEN 15 APRIL var jag och min fru tillsammans med ett sjuttioal personer på en fantastisk konsert i Pilgrimskapellet. Det var Cilla Hector som under temat "Kärlekens språk" sjöng allt från Beatles till Björn och Bennys sånger med det gemensamma temat kärlek. Cillas vackra sång och professionella mellansnack berörde oss djupt.

Paprikan växer

Vi lottade ut fröpsår i förra numret av Tusen möjligheter. Här växer paprikan hos en av vinnarna.

Bokbinderiutrustning bortskänkes

FALSNING, inhängning, överklädning och ornering. Om de orden är gamla vänner har vi en glad nyhet! Ulrica Stamelius jobbar i Kyrkans catering, men har också ett förflutet som bokbindare, och har hållit kurser i hantverket.

– Ja, det var i ett tidigare liv. Men det vore kul om min fina gamla utrustning kom till användning! Skriv ett mail till Ulrica, så bestämmer vi hur grejerna kan hämtas.

Hör av dig till Ulrica på
grevinnan.hedwig14@gmail.com

Litteratur.

Material.

Press.

Skinn.

Pärmpapp.

Var med i utlottningen!

Honung

Järfälla församlings honung från bikuporna på våra kyrkogårdar.

Maila till
jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se senast den 30 juni
Skriv **Honung** i ämnesraden och glöm inte uppge ditt namn och adress.

Pyssel för barn och barnbarn

Pysselbox för barn mellan 5 och 9 år.
Maila till jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se senast den 30 juni
Skriv **Pyssel för barn** i ämnesraden och glöm inte uppge ditt namn och adress.

Pussel

Pussel på 500 bitar med bilder från Järfälla.
Maila till
jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se senast den 30 juni
Skriv **Pussel** i ämnesraden och glöm inte uppge ditt namn och adress.

Naturpass

En karta som är ditt "pass" till naturen och orienteringskontrollerna. Skriv vilket område du önskar. Läs mer på sid 14.

Maila till
jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se senast den 30 juni
Skriv **Naturpass** i ämnesraden och glöm inte uppge ditt namn och adress.

Frälsarkransen

Frälsarkransen är ett radband skapat av biskop emeritus Martin Lönnebo.
Maila till
jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se senast den 30 juni
Skriv **Frälsarkransen** i ämnesraden och glöm inte uppge ditt namn och adress.

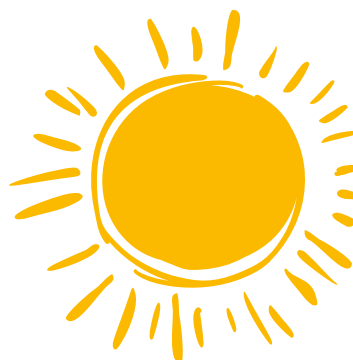

BILD: PIXABAY

	HÖRS FRÅN ÄNGERFULL	STOD PÅ NÄSAN	KORRIGERAR AVMÄTT		KARIN ANDERSSON	ÄR ALLA GODA TING?
	BLIR SVAGARE					
	FÖDA EDWALL				EFTERRÄKNING	
	TANKEGÅNG		NYPONBLOMMA TJURSKALLIG			LÄGGA PÅ HÖG
				KNYCKA DURKSLAG		
	STANNAR STUGSITTARE	LUK 6:21 NI SKA FÅ ... ER MÄTTA	MYCKET SORGLIG	KLOT TIDSPERIOD	PÅ EGEN HAND FÖRNUFTIG	
			HYLLA SÄRDRAG		BEDRÖVLIGT ÖVERENS	
	HA KUNSKAP OM			LÄROSATS		BEHÖVER INTE FULLÅRD?
	KALORISNÄL	DÅLIGT BETYG TÅDEL	GRÖDA UTFÖRSÄLJNING		EN GAMMAL KLÄNNING	KRUS MED TVÅ ÖRON
	TYCKER			BRICKMAT		AMERICUM
	ÄR EN SORTS RÄTTA	HUDPROBLEM SYNS I LEKEN		MOT MARKEN FRAMÅT-ANDA		LÅGVATTEN GULLIG
		BETESMARK VINDSKYDD			BLIR TRÄNINGFORM MED BICS	
	ISTÄLLET FÖR KOPPEL		SVÅR ATT TYDA			
	JÄMN MARK			50	FÖRE KADABRA	

tävling

Skicka in meningen i det färgade fältet på ett vykort till Tusen Möjligheter, Järfälla församling, Box 139, 177 52 Järfälla eller på e-post: jarfalla.tusenmojligheter@svenskakyrkan.se senast 30 juni. Vinnaren presenteras i nästa nummer. Varmt lycka till!

Grattis

Vinnare korsord nummer 2

Dennis Johansson, Gunnel Sandberg och Lasse Gifvars som får ett presentkort var.

Anmälan om inträde i Svenska kyrkan

Kryssa för lämpliga alternativ

- Jag vill bli medlem i Svenska kyrkan
- Jag är döpt i Svenska kyrkans ordning Jag är döpt i någon annan evangelisk-luthersk ordning
- Jag är inte döpt, men vill ha mer information om Svenska kyrkan
- Jag är konfirmerad i Svenska kyrkans ordning Jag är konfirmerad i annan kristen kyrkas ordning

Namn _____

Personnummer _____

Gatuadress _____

Postnr och ort _____

Ort och datum _____

Namnunderskrift _____

Lägg talongen i kuvert, frankera och adressera till
Järfälla församling
Box 139
177 23 Järfälla

Krämig potatis- och purjolökssoppa med knaper stekt bacon och ramslöks-fraiche, serverat med nybakat lantbröd

Potatis- och purjolökssoppa

4 portioner

- 600 g potatis (helst mjölig)
 - 1 purjolök (ca 300 g)
 - 1 msk olja
 - 1 msk smör
 - 1 liter grönsaksbuljong/ vatten (gärna fond men går bra med buljongtärning också)
 - 3 dl vispgrädde
 - 2 paket bacon
 - 3 dl crème fraiche
 - 1 knippe ramslök (om färsk inte finns så går det lika bra med fryst)
- Salt och peppar (helst vitpeppar)

Gör så här

Skala och skär potatisen i mindre bitar. Skölj, ansa och strimla purjolöken. Fräs purjolöken i oljan och smöret i en stor kastrull. Tillsätt potatis, vatten och grönsaksfonden (buljongtärningen). Låt koka tills potatisen blivit mjuk. Mixa soppan slät. Häll grädden i soppan och koka upp (red eventuellt av den med maizena). Smaka av med salt och peppar. Tärna baconet och knaperstek, låt vila på en servett eller hushållspapper. Mixa ramslöken med lite olja till en slät pasta, vispa sedan crème fraichen till samma konsistens som lätt vispad grädde, vänd sedan ner ramslöken till en jämn och grön blandning. Servera soppan med det knaperstekta baconet och en klick ramslöks-fraiche och gärna ett nybakat lantbröd.

Lätt lantbröd

Ett bröd

- 5 dl vatten
- 25 g färsk jäst
- 1 ½-2 tsk salt
- 11 dl vetemjöl (11 dl mjöl motsvarar cirka 660 g)

Gör så här

Värm vattnet till ca 37 grader, rör ut jäst och salt i vattnet. Blanda i mjöl. Arbeta ihop en smidig, lite kladdig deg. Låt jäsa under hand-

duk i ca 45 min.

Forma (med mjölade händer) till en limpa på mjölat bakbord, knåda så lite som möjligt. Lägg limpan på en plåt med bakplåtspapper. Låt jäsa under handduk i ca 30 minuter.

Sätt ugnen på 200 grader.

Grädda limpan i ca 35 minuter.

Låt svalna på galler.

Lycka till och god spis!
Thomas Fredensvärd, husfar

35 kr

Torsdags-soppa i höst

Jag vill samtidigt passa på och slå ett slag för våra sopptorsdagar som även kommer fortsätta efter sommaren. Soppa inkl. bröd, sallad, smör, ost och dessert med kaffe endast 35 kr per person, varmt välkomna!

Thomas Fredensvärd, husfar